

Γιατί το 1940 νικήσαμε μία υπερδύναμη

Του Μελέτη Η. Μελετόπουλου

Το 1940 σημειώθηκε διαταξική και διακομματική σύμπνοια και σύγκλιση προθέσεων έναντι της ιταλικής εισβολής. Ο βασιλιάς Γεώργιος εκπροσωπούσε το δόγμα "ανήκομεν εις την Δύσιν" στην πλέον αυθεντική του μορφή, έχοντας ο ίδιος ευρωπαϊκή παιδεία και δυτική συνείδηση (σύμφωνα με τον βιογράφο του Π. Πιπινέλη). Ο Πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς, η μεγαλύτερη στρατιωτική ιδιοφυΐα της εποχής του, είχε ξεκαθαρίσει σε συνάντησή του με τους διευθυντές των αθηναϊκών εφημερίδων ότι θα ακολουθούσε πιστά την πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου, συντασσόμενος απολύτως με τους Συμμάχους.

Τα (απαγορευμένα από το καθεστώς Μεταξά) βενιζελικά και αντιβενιζελικά κόμματα ομονοούσαν στην αντίθεσή τους προς τον Άξονα. Το παράνομο ΚΚΕ, με επιστολή του έγκλειστου γενικού γραμματέα του Ζαχαριάδη, καλούσε τα μέλη του να πολεμήσουν "στον πόλεμο που διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά". Οι ένοπλες δυνάμεις διοικούντο από βετεράνους της Μικράς Ασίας, που αναζητούσαν αναστήλωση του γοήτρου τους μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Ο δε θαυμασμός προς τον Μουσολίνι και τον Χίτλερ, υπαρκτός στον ελληνικό Μεσοπόλεμο, εξανεμίστηκε μόλις ο Άξονας στράφηκε εναντίον της Ελλάδος.

Η ελληνική κοινωνία κατελήφθη από ένα συλλογικό αμόκ μόλις πληροφορήθηκε την επίθεση της Ιταλίας. Πολίτες και έφεδροι, μεγαλοαστοί και εργάτες, ηλικιωμένοι και έφηβοι, έτρεχαν να καταταγούν εθελοντές στην πρώτη γραμμή του πυρός. Ο καθηγητής πανεπιστημίου και αρχηγός του Ενωτικού Κόμματος Παναγιώτης Κανελλόπουλος διαπληκτίσθηκε με τον αξιωματικό της στρατολογίας που προσπάθησε μάταια να τον πείσει να μην προωθηθεί στο μέτωπο. Ο ηθοποιός Λάμπρος Κωνσταντάρας, ο φιλόσοφος Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος, οι ποιητές Γιώργος Σαραντάρης και Οδυσσέας Ελύτης, ο Χαρίλαος Φλωράκης, πολέμησαν στην πρώτη γραμμή. Η αθηναϊκή ελίτ και οι αγρότες των ακριτικών βουνών βρέθηκαν μαζί στα χαρακώματα.

Αλλά τα πάντα κρίθηκαν τα χαράματα της 28ης Οκτωβρίου. Ο Ιταλός πρεσβευτής Γκράτσι επισκέπτεται νύκτωρ και αιφνιδιαστικά την οικία Μεταξά στην Κηφισιά. Ο Πρωθυπουργός ξυπνά και κατέρχεται στο σαλόνι με ολύμπια αταραξία. Σαν έτοιμος από καιρό. Είναι ο σπουδαστής της πρωσικής ακαδημίας πολέμου για τον οποίο "ουδέν πρόβλημα υπήρξε άλυτον", σύμβουλος του Βασιλέως Κωνσταντίνου και υπασπιστής του Ελευθερίου Βενιζέλου, επιτελάρχης των Βαλκανικών Πολέμων, επιτελικός νους της παράδοσης της Θεσσαλονίκης και της κατάληψης του Μπιζανίου, προφήτης της αποτυχίας της επιχείρησης των Δαρδανελίων και της Μικρασιατικής Εκστρατείας, διοργανωτής της εξονυχιστικής προετοιμασίας για την αντιμετώπιση της επικείμενης ιταλικής επίθεσης. Όταν ο Γκράτσι του επιδίδει το τελεσίγραφο, με το οποίο ζητεί την ελεύθερη διέλευση των ιταλικών στρατευμάτων "ώστε να διασφαλισθεί ότι η Ελλάς δεν θα εισέλθει στον πόλεμο με την πλευρά των Συμμάχων", ο Μεταξάς τον ρωτά τι θα συμβεί εάν αρνηθεί. Ο Γκράτσι λέει ότι σε αυτήν την περίπτωση θα έχουμε πόλεμο. Ο Μεταξάς, χωρίς να μεσολαβήσει κλάσμα δευτερολέπτου,

απαντά: "Ωστε λοιπόν έχουμε πόλεμο". Το ιστορικό ΟΧΙ. Ο ελληνικός λαός κλήθηκε στην συνέχεια να το επαληθεύσει. Και το επαλήθευσε.

Το Ελληνικό Έθνος επί χιλιετίες ίσταται επί ξηρού βράχου στο όριο Ανατολής και Δύσεως, βαλλόμενο πανταχόθεν. Επιβιώνει και υπάρχει επειδή οι ηγέτες του απαντούν στους εκάστοτε εισβολείς με τον τρόπο του Λεωνίδα, του Μιλτιάδη, του Κολοκοτρώνη και του Μεταξά. Και θα συνεχίσει να υπάρχει όσο η απάντηση θα είναι ΟΧΙ.

Ο Μελέτης Η. Μελετόπουλος είναι Διδάκτωρ Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Γενεύης